

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА
ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

*Серблиш као хибридни језик међу српском дијаспором у Канади:
својства и употреба*
мр Неле Дамјановски

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум и орган који је именовано комисију:
13. 9. 2013, Наставно-научно веће Филозофског факултета, одлуком бр. 02-543/1 од 16. 9. 2013.
2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:
 - (1) Др Твртко Прћић, редовни професор за ужу научну област Енглески језик и лингвистика, изабран 30. 3. 2006, Филозофски факултет, Нови Сад
 - (2) Др Биљана Мишић-Илић, редовни професор за ужу научну област Англистичка лингвистика, изабрана 31. 3. 2009, Филозофски факултет, Ниш
 - (3) Др Душанка Звекић-Душановић, ванредни професор за ужу научну област Српски језик и лингвистика, изабрана 8. 11. 2012, Филозофски факултет, Нови Сад

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Име, име једног родитеља, презиме:
Нела (Будимир) Дамјановски
2. Датум и место рођења, општина, република:
20. 10. 1958, Зеница, Зеница, СР Босна и Херцеговина, СФРЈ
3. Датум и место одбране; наслов магистарске тезе:
20. 6. 1996, Филолошки факултет, Београд; *Морфолошки и семантички аспекти неких начина грађења глагола у савременом енглеском језику*
4. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука:
лингвистика, морфологија, семантика
5. Приказ научних стручних радова са оценом:
НАПОМЕНА: Приказ треба да садржи пуне називе научних и стручних радова, где и када су објављени, имена коаутора и кратак опис садржине радова, са експлицитном оценом да ли радови припадају или не припадају ужој научној области из које је докторска дисертација, односно да ли су радови у вези са докторском дисертацијом.

Књиге:

- (1) Цевц, Ф. (1995). *Нафташки речник. 6 језика*. Алфа-омега инжењеринг, Нови Сад. – Н. Дамјановски, сарадник на пројекту.
- (2) Чобић, Т. (ур.). (1996). *Вишејезички речник пољопривредне механизације. (Српско-енглеско-француско-немачки)*. Пољопривредни факултет, Нови Сад. – Н. Дамјановски, сарадник на пројекту.

У својој магистарској тези, под насловом *Морфолошки и семантички аспекти неких начина грађења глагола у савременом енглеском језику* (1996), кандидаткиња је, служећи се обимним речничким корпусом, исцрпно обрадила извођење глагола у енглеском језику, поступцима префиксације, с префиксима *be-, en-, de-, dis-* и *un-*, суфиксације, са суфиксима *-en, -ify* и *-ize/-ise*, те конверзије, с посебним нагласком на морфолошким, фонолошким и прагматичким чиниоцима који одређују продуктивност и фреквентност ових поступака и афикса, при чему је понудила значајне генерализације, теоријске и практичне, ове дотад слабо истражене области творбе речи у енглеском језику. Треба истаћи и њено учешће у изради два вишејезична термилошка речника, где је била ангажована као преводилац, лектор и коректор материјала на енглеском језику. **Комисија налази да сви радови припадају ужој научној области из које је предложена докторска дисертација (лингвистика, контактна лингвистика, контрастивна лингвистика) и да су у вези с темом.**

III ОБРАЗЛОЖЕНИ КРИТЕРИЈУМИ И РАЗЛОЗИ НА ОСНОВУ КОЈИХ СЕ ЗАСНИВА ПОЗИТИВНА ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Кандидаткиња је од 1984. до 1988. године радила у Рефералном центру Библиотеке Матице српске у Новом Саду, као преводилац, а од 1988. до 1995. године била је запослена на Катедри за енглески језик и књижевност, на Филозофском факултету у Новом Саду, прво као лектор за предмет Енглески језик за студенте медицине, а затим за предмете Превођење и Обрада текста. Од 1996. до 2012. године радила је као професор енглеског језика за стране студенте при Друштву услуга имигрантима Британске Колумбије (*Immigrant Services Society of British Columbia*), у Ванкуверу, у Канади, а од 2012. године запослена је као професор енглеског језика на Универзитету Сајмон Фрејзер (*Simon Fraser University*), у Ванкуверу, на курсу Обједињених језичких вештина за стране студенте пре похађања редовне наставе на факултету. На Филолошком факултету у Београду у јуну 1996. године с успехом је одбранила магистарску тезу. Ова теза, као и остале њене стручне и педагошке активности, сведоче о томе да је кандидаткиња овладава теоријско-методолошком апаратуром неопходном за самостална и оригинална лингвистичка истраживања, те да испуњава потребне услове да приступи изради предложене докторске дисертације.

IV ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

НАПОМЕНА: Поред релевантних података о ментору, обавезно оценити његову подобност. Експлицитно навести да ли ментор јесте или није подобан.

Предложени ментор (први члан Комисије) налази се у наставничком звању од 1996. године. Био је ментор 14 одбрањених магистарских радова, ментор је 9 докторских дисертација, од којих је досад 7 одбрањено, 1 докторске дисертације на докторским студијама, те више од 30 одбрањених дипломских (мастерских) радова. Аутор је 10 књига (од тога 2 у коауторству) и више од 60 радова из области теоријске и примењене лингвистике, који су објављени у домаћим и иностраним часописима и зборницима, укључујући и три рада М23 у часописима с Томсон Ројтерсове листе (2005, 2007, 2008). Учествовао је са саопштењима на преко 30 домаћих и иностраних конференција. На основу ових података, **Комисија налази да је предложени ментор подобан да руководи израдом ове докторске дисертације.**

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ

1. Оцена формулације назива тезе (наслова):

Серблиш као хибридни језик међу српском дијаспором у Канади: својства и употреба.

Комисија налази да је наслов дисертације подобан.

2. Оцена предмета (проблема) истраживања:

Ова докторска дисертација захвата области контактне и контрастивне лингвистике, те социолингвистике и прагматике, и усредсређује се на језичке и ванјезичке аспекте описа серблиша, српско-енглеског или енглеско-српског хибрида, који се користи међу српском дијаспором у Канади, специфично у Ванкуверу. На основу узорака стварног писаног и говорног језичког испољавања, овај хибридни језик биће истражен и описан на графолошком, фонолошком, морфолошком, синтактичком и семантичко-прагматичком нивоу, како би се утврдила његова најважнија својства, изведена из детаљне анализе његове активне и пасивне употребе. Као главни извор информација у овом истраживању послужиле деца имиграната из Србије у Канаду током 1990-их година, при чему ће равноправно бити заступљени припадници две генерације: генерације 1,5, коју чине деца која су на релативно раном, предшколском и основношколском, узрасту дошла с родитељима на дато енглеско говорно подручје, и друге генерације, коју чине деца имиграната рођена и одрасла на том подручју. На овај начин постављеног приступа и обима докторског истраживања у нашој средини још није било, па стога одабрана тема представља недовољно истражену област, добродошлу новину и потенцијално изузетно важан допринос не само домаћој науци о језику – посебно контактної и контрастивној лингвистици, у домену изучавања двојезичности и међујезичких контаката и утицаја. **Комисија налази да је предмет истраживања подобан.**

3. Оцена познавања проблематике на основу изабране литературе:

Кандидаткиња у пријави наводи почетну библиографију са 62 јединице, које обухватају најутицајније књиге и чланке, новије и старије, из области контактне лингвистике, двојезичности, социолингвистике и прагматике, на којима ће ово истраживање бити засновано. Међу њима истичу се следећи наслови:

- Appel, R., Muysken, P. (2006). *Language Contact and Bilingualism*. Amsterdam University Press, Amsterdam.
- Auer P. (2005). "A postscript: code-switching and social identity". *Journal of Pragmatics* 37/3: 403-410.
- Auer, P. (ed.). (1998). *Code-Switching in Conversation. Language, Interaction and Identity*.

- Routledge, London.
- Baynham, M., Slembrouck, S. (2011). *Globalization and Language in Contact. Scale, Migration, and Communicative Practices*. Continuum, London.
 - Bhatia, T. K., Ritchie, W. C. (2004). "Social and psychological factors in language mixing". In: W. C. Ritchie and T. K. Bhatia (eds.). *Handbook of Bilingualism*. Blackwell, Oxford: 336-352.
 - Bullock, B. E., Toribio Almeida, J. (eds.). (2009). *Cambridge Handbook of Linguistic Code-Switching*. Cambridge University Press, Cambridge.
 - Clyne, M. (2009). "Constraints on code switching: how universal are they?". *Linguistics* 25/4: 739-764.
 - Crystal, D. (2003). *English as a Global Language*. Cambridge University Press, Cambridge.
 - Dimitrijević, J. (2004). "Code-switching: structure and meaning". *Facta Universitatis, Series: Linguistics and Literature* 3/1: 37-46.
 - Dimitrijević, J. (2005). *Bilingual Language Practices in a Migrant Community. Language Shift and Code-Switching in a Serbian Language Community in Melbourne, Australia*. PhD thesis. Department of Linguistics and Applied Linguistics, The University of Melbourne, Melbourne.
 - Димитријевић-Савић, Ј. (2004). "Contact-induced change in a case of language shift: the Serbian language in Australia". *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* 47/1-2: 75-91.
 - Димитријевић-Савић, Ј. (2008). "Conversational code-switching in Serbian-English bilingual interaction". *Српски језик* 13/1-2: 485-509.
 - Филиповић, Р. (1986). *Теорија језика у контакту. Увод у лингвистику језичних додир*. Југославенска академија знаности и умјетности, Загреб; Школска књига, Загреб.
 - Fishman, J. A. (1965). "Who speaks what language to whom and when?". In: L. Wei (ed.). *The Bilingualism Reader*. Routledge, New York: 89-106.
 - Gardner-Chloros, P. (2009). *Code-Switching*. Cambridge University Press, Cambridge.
 - Grosjean, F. (1982). *Life with Two Languages. An Introduction to Bilingualism*. Harvard University Press, Cambridge, Mass.
 - Gumperz, J. J. (1972). "The communicative competence of bilinguals: some hypotheses and suggestions for research". *Language in Society* 1/1: 143-154.
 - Gumperz, J. J. (1982). "Conversational code-switching". *Discourse Strategies* 4: 233-274.
 - Norde, M., de Jonge, B., Hasselblatt, C. (eds.). (2010). *Language Contact. New Perspectives*. John Benjamins, Amsterdam, New York.
 - Heine, B., Kuteva, T. (2005). *Language Contact and Grammatical Change*. Cambridge University Press, Cambridge.
 - Hickey, R. (ed.). (2010). *The Handbook of Language Contact*. Wiley-Blackwell, Chichester.
 - Holm, J. (2004). *Languages in Contact. The Partial Restructuring of Vernaculars*. Cambridge University Press, Cambridge.
 - Isurin, L., Winford, D., de Bot, K. (eds.). (2009). *Multidisciplinary Approaches to Code Switching*. John Benjamins, Amsterdam, New York.
 - Milroy, L., Muysken, P. (1995). *One Speaker, Two Languages. Cross-Disciplinary Perspectives on Code-Switching*. Cambridge University Press, Cambridge.
 - Мишић Илић, Б. (2011). „Англосрпски и серглиш: два варијетета српског језика настала под утицајем енглеског”. У: В. Васић (ур.). *Језик у употреби. Примењена лингвистика у част Ранку Бугарском*. Друштво за примењену лингвистику Србије, Нови Сад; Филозофски факултет, Нови Сад; Филолошки факултет, Београд: 71-93.
 - Myers-Scotton, C. (1992). "Comparing codeswitching and borrowing". *Journal of Multilingual and Multicultural Development* 13/1-2: 19-39.
 - Myers-Scotton, C. (2002). *Contact Linguistics. Bilingual Encounters and Grammatical Outcomes*. Oxford University Press, Oxford.
 - Muysken, P. (2000). *Bilingual Speech. A Typology of Code-Mixing*. Cambridge University Press, Cambridge.
 - Poplack, S., Meechan, M. (1998). "How languages fit together in codemixing". *International Journal of Bilingualism* 2: 127-138.
 - Poplack, S., Sankoff, D. (1984). "Borrowing: the synchrony of integration". *Linguistics* 22: 99-135.
 - Радовановић, М. (2003). *Социолингвистика*. 3. издање. Издавачка књижарница Зорана Стојановића, Сремски Карловци, Нови Сад.
 - Sankoff, G. (2004). "Linguistic outcomes of language contact". In: J. K. Chambers, P. Trudgill

and N. Schilling-Estes (eds.). *The Handbook of Language Variation and Change*. Blackwell, Oxford: 638-668.

- Сурдучки, М. (1978). *Српскохрватски и енглески у контакту. Речник и морфолошка анализа енглеских позајмљеница у стандардном српскохрватском језику и језику Срба и Хрвата иселјеника у Канади*. Матица српска, Нови Сад.
- Thomason, S. (2001). *Language Contact. An Introduction*. Edinburgh University Press, Edinburgh.
- Weinreich, U. (1963). *Languages in Contact. Findings and Problems*. Mouton, the Hague.
- Winford, D. (2002). *An Introduction to Contact Linguistics*. Blackwell, Oxford.
- Wei, L. (2005). "How can you tell? Towards a common sense explanation of conversational code-switching". *Journal of Pragmatics* 37/3: 375-389.
- Zentella, A. C. (1997). *Growing up Bilingual*. Blackwell, New York.

На основу одабира водећих наслова у почетној библиографији и њиховог ваљаног приказа у пријави, **Комисија налази да је кандидаткињино познавање проблематике на основу изабране литературе подобно.**

4. Оцена циљева истраживања:

На општем плану, циљеви дисертације су да се утврде и опишу својства и употреба серблиша, хибридног српско-енглеског или енглеско-српског језика који се користи међу српском дијаспором у Ванкуверу, у Канади, нарочито међу децом имиграната из Србије током 1990-их година. На специфичном плану, циљеви су да се утврде и опишу начини употребе серблиша, како активно, у говору и писању, тако пасивно, при разумевању говора и писања речи, синтагми и реченица, на нивоу на графологије, фонологије, морфологије, синтаксе, семантике и прагматике, те да се из свега тога изведу генерализације у погледу језичких својстава серблиша. **Комисија налази да су циљеви истраживања подобни.**

5. Оцена очекиваних резултата (хипотезе):

Очекивани резултати дисертације вишеструки су, од којих треба истаћи следеће: (1) да се утврде начини писања и изговора речи, (2) да се утврде начини образовања граматичких облика именица, глагола и придева, (3) да се утврде начини творбе нових речи, (4) да се утврди значење речи и новине у њиховој употреби, које подразумевају новонастала значења, ширење и сужавање значења, те метафоричко и метонимијско преношење, (5) да се утврде начини образовања колокација на формалном и садржинском плану, (6) да се утврде начини образовања реченица, нарочито редоследа њихових елемената и тематске организације, и (7) да се утврди степен и врсте утицаја српског језика на енглески или енглеског језика на српски, који је довео до настанка серблиша у Канади. **Комисија налази да су очекивани резултати подобни.**

6. Оцена плана рада:

Планирано је да се дисертација састоји из пет поглавља: (1) увод, с приказом теме, потреба и циљева истраживања, те почетних хипотеза, (2) теоријске основе, с прегледом литературе и главних принципа на којима ће истраживање бити засновано, (3) методолошке основе, с прегледом методолошких поставки и техника на којима ће истраживање бити засновано, (4) анализа материјала, с приказом структуре корпуса, упитника, интервјуа и испитаника, те разматрањем добијених резултата и њихових импликација, (5) закључци, с рекапитулацијом целокупне дисертације, њених најважнијих доприноса и перспективама за даља истраживања; у додацима би се налазили: сагласност испитаника, организација упитника и интервјуа, питања коришћена у упитнику, питања коришћена у интервјуима и табеларни преглед добијених резултата. **Комисија налази да је план рада подобан.**

7. Оцена метода и узорка истраживања:

Како би се стекла што потпунија слика о језичком понашању и једне и друге посматране групе корисника серблиша, као и о чиниоцима који утичу на језичку интерференцију и мешање кодова, користиће се комбинација квалитативног и квантитативног истраживачког метода. Материјал за анализу састојаће се из две целине: прву ће чинити корпус спонтане употребе језика, при чему ће за писани језик бити употребљени одабрани текстови из локалних српских новина, те доступних електронских ћаскаоница, друштвених мрежа и блогова, док ће за говорни језик бити употребљене емисије на српском језику на локалном радију и телевизији. Другу целину чиниће упитник и снимљени интервјуи с испитаницима, чија ће питања бити сročена и постављена тако да пружи добар увид у спонтану употребу језика на графолошком, фонолошком, морфолошком, синтактичком и семантичко-прагматичком нивоу. Планирани број испитаника је између 30 и 50, од чега ће једну половину чинити припадници генерације 1,5, у касним 20-им и раним 30-им годинама живота, а другу половину припадници друге генерације, старији од 17 година, како би старосна и образовна структура обе групе била што

равномернија. Резултати добијени из обе целине биће обрађени квалитативно и квантитативно. **Комисија налази да су метод и узорак истраживања подобни.**

8. Оцена места, лабораторије и опреме за експериментални рад:

Ванкувер, Канада. **Комисија налази да је место подобно.**

9. Оцена метода статистичке обраде података и осталих релевантних података:

/

НАПОМЕНА: Поред релевантних података о девет наведених елемената, обавезно написати експлицитну оцену да ли је појединачни елеменат подобан или не.

VI ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ И КАНДИДАТА

НАПОМЕНА: Обавезно написати оцену да ли су тема и кандидат подобни или не.

У светлу свега реченог о кандидаткињи и предложеној теми, јасно је да се овом дисертацијом отварају бројне изазовне перспективе у домену контактне и контрастивне лингвистике, а пре свега лексике и граматике, које по много чему обећавају остварење успешних резултата. По ваљано урађеном припремном библиографском истраживању, добро утемељеној и образложеној концепцији, те циљевима које пред себе поставља кандидаткиња, **Комисија сматра да је мр Нела Дамјановски компетентна да приступи изради предложене докторске дисертације, док тема с предложеним насловом, *Серблиш као хибридни језик међу српском дијаспором у Канади: својства и употреба*, и у предложеном облику заслужује да буде обрађена као докторска дисертација, и стога је, у најбољем уверењу, препоручује Наставно-научном већу на усвајање.**

У Новом Саду и Нишу, 24. 10. 2013.

Чланови комисије:

1. _____
Проф. др Твртко Прћић

2. _____
Проф. др Биљана Мишић-Илић

3. _____
Проф. др Душанка Звекић-Душановић

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење, односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.